

Cynthia Hedstrom și Elizabeth LeCompte

Elizabeth LeCOMPTE:

*„Ceea ce voi numiti emotie,
eu numesc semnificație”*

Elizabeth LeCompte este regizoare, membră fondatoare și director artistic al Companiei de teatru avangardist *The Wooster Group* din New York. Este recunoscută, de mai bine de 30 de ani, pe plan internațional, pentru ideile inovatoare și maniera sofisticată de a îmbina textul, forma, lumina, mișcarea, sunetul și filmul în regia de teatru experimental. Folosindu-se din plin de tehnologiile *media*, Elizabeth LeCompte impune noi forme de expresie teatrală, deconstruind radical textele dramatice clasice, regândindu-le în imagini postmoderniste. Spectacolul său *Hamlet* – prezentat pe scena Teatrului „Bulandra” în Festivalul Internațional Shakespeare, ediția a VII-a, grație parteneriatului cu Institutul Cultural Român – *remixează* și *redefinește* limbajul shakespearian pornind de la spectacolul de pe Broadway din 1964, care l-a avut ca protagonist pe Richard Burton în regia lui John Gielgud.

La conferința de presă care a avut loc pe 8 mai la ICR (au mai participat Cynthia Hedstrom, managerul lui *The Wooster Group*, Emil Boroghină, directorul Festivalului Internațional Shakespeare, Emil Banea, director adjunct al Teatrului „Bulandra”), LeCompte a vorbit despre importanța experimentului în lucrul cu actorii pentru a descoperi acel *ceva* care te face diferit, original, unic: „Nu-mi place să privesc cum cineva experimentează pentru mine, îmi place să merg cât mai departe și să experimentez eu. Vreau ca actorul să fie luat prin surprindere de public. Doar așa experimentează într-un mod foarte natural, diferit. Să fie performer până la final, iar regizorul să fie invizibil... Publicul nu urmărește o tehnică, ci cum e ea aplicată pe actor și felul în care acesta interpretează. Modul în care experimentez emoția este foarte original și profund. Mie îmi place să mă strecor dincolo de barierele tehnice. Îmi place să fiu alunecoasă..., să fiu ca aerul. Și emoția e ca aerul.”

După întâlnirea cu jurnaliștii, amabilă și zâmbitoare, LeCompte mi-a răspuns la câteva întrebări. Mi-a lăsat impresia unui artist liber, pentru care o teorie sau un concept teatral nu prezintă importanță absolută. (A.M.)

Anca Mocanu: Spuneați că ați redefinit piesa shakespeariană, că ați regândit-o. Ce este mai important pentru dumneavoastră: ideea sau forma?

Elizabeth LeCompte: Amândouă sunt importante.

A.M.: Care este mesajul Hamletului dumneavoastră?

E.LC.: Shakespeare. *Hamlet*, pur și simplu. Piesa a fost montată de nenumărate ori, și tot de atâtea ori sub alte forme. Eu i-am dat o formă care m-a inspirat, mi-a vorbit și m-a mulțumit. În cazul meu este vorba de relația dintre film și teatru. Cum influențează filmul teatrul și cum acesta din urmă poate exista pe lângă film.

A.M.: Și care e relația lor?

E.LC.: Uneori se completează, alteori nu, sunt doar dușmani.

A.M.: Reproiectând lumea lui Shakespeare în felul dumneavoastră, putem vorbi de o reateatralizare?

E.LC.: Re-ateatralizare... Da, cred că da. Am inventat un nou limbaj.

A.M.: Unde găsim emoția în spectacolele dumneavoastră dacă vă folosiți foarte mult de mijloacele tehnicii digitale?

E.LC.: Hmm... Emoția... E ca și cum te-ai duce să vezi un tablou al lui Mark Rothko și ai întreba unde este emoția în acel tablou. Emoția e acolo, undeva, pentru fiecare. Ea declanșează o serie de senzori. Oamenii care iubesc filmul și nu teatrul nu-și pun problema unde este emoția. Ei urmăresc ce se întâmplă pe ecran. Emoția e dispersată, nu poate fi concentrată într-un loc sau obiect. Asta se întâmplă în prezent, pentru că trăim într-o lume a tehnologiei. Îmi place să spun că e... *muzică*. Ea rămâne acolo undeva. Exact ca în tabloul lui Rothko...

A.M.: În ce măsură putem vorbi de tensiune, sensibilitate...?

E.LC.: Asta nu e treaba mea. E treaba actorilor. Rolul meu e să-i pun în situația în care să joace, să interpreteze. Dacă ei vin cu o idee și-mi place, sunt de acord....

A.M.: Textul are un rol important dacă mesajul spectacolului dumneavoastră este însăși piesa shakespeariană...

E.LC.: În piesa lui Shakespeare există un ritm al cuvântului pe care am decis să-l scoatem în evidență. Nu e ritmul nostru natural. Textul are muzicalitate, iar ritmul vine din versuri. Îmi place să scot în evidență acest ritm. Fizic e transpus în coregrafie, care, la rândul ei, devine limbaj. Textul e investit cu o *semnificație*. Ceea ce voi numiți *emoție*, eu numesc *semnificație*. Pentru mine, emoția stă în text, în muzica lui. Și dacă putem să dăm o formă clară textului, atunci emoția este acolo. Dacă nu, e doar ceva abstract.

A.M.: Folosiți des termenul performer. Care este diferența dintre actor și performer?

E.LC.: Sunt doar oameni care lucrează. Ei evoluează pe scenă, iar actor este doar un alt cuvânt pentru performer.

A.M.: Și în Hamlet...

E.LC.: Sunt actori și performeri pentru că dansează, cântă și interpretează.

A.M.: Există vreo diferență între dramă și performance?

E.LC.: Sincer, nu-mi pasă dacă este vreo diferență. Nici nu mă interesează. E irelevant. Eu sunt doar un artist care a avut o idee și a transpus-o scenic. Un artist care a făcut un experiment.

A.M.: Între atâtea forme multimedia ce loc are creativitatea?

E.LC.: Nu știu ce înțelegi prin creativitate. Eu am creat un spațiu de joc. I-am întrebat pe actori: „Vreți să lucrăm la ideea asta împreună?” Iar ei mi-au răspuns: „Da!” În *Hamlet* improvizează tot timpul, dar asta nu înseamnă că ei sunt creativi. Eu sunt creatorul.

A.M.: Ați declarat în conferință că nu vă pasă dacă teatrul moare... Ce este teatrul pentru dumneavoastră?

E.LC.: Așa e, nu-mi pasă. Teatrul e doar un loc unde pot lucra. Nimic altceva. Eu mă distrez. Sunt un artist. Teatrul este un mijloc prin care mă pot manifesta cel mai bine ca artist.

A consemnat Anca MOCANU.